

שאל אביך וירגודך

זמני השבת (ת"א):

כניסה: 18:25

יציאה: 19:22

י"ז אלול תשע"א

גיליון מס' 34

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

15. מאיזה פסוק למדים שהתורה נכתבה ב-70 לשון?
16. מי הלך בראש תהלוכת הבאת הביכורים? (ביכורים ג, ג).
17. לפי ביכורים פרק ג, איך היו מסמנים פרי שהופרש לביכורים?
18. "כל עצך ופרי אדמתך ירש הצלצל". מי הוא הצלצל? (רש"י)
19. ממתי חל החיוב של מצוות ביכורים?
20. מה דינו של אדם שהביא ביכורים אחרי החג?
21. א. באיזו שנה נותנים מעשר עני? ב. למי נותנים מעשר עני?
22. על דברי התורה נאמר: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים". מה המקור לכך בפרשתנו? (רש"י)
23. מה נצטוו בני ישראל לעשות מיד עם הכניסה לארץ ישראל?
24. איזה קטע מההגדה של פסח כתוב בפרשתנו?
25. "ונתןך ה' לראש ולא לזנב". באיזה חג אנו מבקשים שתתקיים בנו ברכה זו?
26. הגוי שיציק לעם ישראל נמשל לעוף טורף. א. לאיזה עוף? ב. מדוע דווקא הדימוי לעוף זה?

תשובות מאחור

1. "סלינו על כתפנו הבאנו ביכורים". מה המיוחד בכך?
2. ממה מביאים ביכורים?
3. א. מה הכינוי לסל בפרשתנו? ב. היכן מוזכר סל בתורה?
4. מי תיקן לקרוא את פרשת הקללות לפני ראש השנה ומדוע?
5. מהו השיעור שקבעו חז"ל לביכורים?
6. מהם 2 ההבדלים בין העניים לעשירים בהבאת הביכורים.
7. מהם 2 המזיקים לגידולים חקלאיים המוזכרים בקללות.
8. "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה". במה שונה עבודה זרה מיתר העבירות? מה למדים מהפסוק: "ובאו עליך כל הברכות והשיגוך"?
10. מהם 2 הפירושים לפסוק: "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". מדוע אסור להשתמש בברזל לבנין המזבח?
12. "יפתח לך ה' את אוצרו הטוב". אילו דברים מסורים רק בידי הקב"ה ומה הרמז לכך?
13. כמה קללות יש בפרשה?
14. כיצד נקראים בפרשתנו: א. יין ב. חיטה ג. שמן?

עונג שבת

התמונה השלמה

הפרשה מדברת על הבאת ביכורי הפירות לבהמ"ק. שם אנו מודים מתוך הכרת הטוב לאלוקים: "ארמי אובד אבי, וירד מצרימה." סליחה? ארמי ניסה להרוג את אבא שלי, סבלנו במצרים - וזה אמור להיות ביטוי של הכרת תודה!?

לפי המפרשים: ה'ארמי' היה לבן הרמאי, שרימה את יעקב אבינו והחליף בין רחל ללאה. עכשיו נבין: אלמלא תעלול לבן, היה יעקב נישא לרחל כפי שרצה - ויוסף היה בנם הבכור. אח"כ, כשיעקב היה מפגין יחס מועדף כלפי יוסף בכורו, האחים האחרים לא היו מתקוממים - ויוסף לא היה נמכר לעבדות. הנקודה היא: לולא השתלשלו הדברים כך, יוסף לא היה הופך להיות ראש השרים במצרים, אשר שנים אחר כך עמד במקום הנכון להציל את בני יעקב - אחיו - מרעב, ובכך הציל בעצם את עמ"י מכליה. אז כן, למרות שלבן הארמי ניסה להרוג את אבינו, אנחנו מביעים הכרת תודה על שבסופו של דבר, הכל לטובה.

כשסופגים מכה קשה, קשה לראות את התמונה השלמה ולהבין למה זה קרה.

פעם הייתי ב'שבעה' על אישה שנהרגה בפיגוע. היא הייתה אם ל-5 ומספרם הכולל של האבלים היה מדהים - בעלה, הוריה, אחים רבים, ילדים - כולם המומים ובגדיהם קרועים לאות אבל. ישבתי בדממה, מנסה למצוא היגיון באסון, כאשר החל בעלה לדבר. הוא אמר: "אנו מודים לה' על החיים שהיו לה. ילדים, נכדים, לא כולם זוכים לגדל דורות. והעובדה שהיא מתה כיהודיה, על קידוש ה' - אנו מלאים תודה".

אנו לא יודעים למה דברים קורים. כשיש אירועים כ"כ בלתי מובנים, כל שביכולתנו לעשות הוא לבטוח בה' - להאמין שכל מעשיו מכוונים לטובתנו. לכן כשאנו מביאים ביכורים: אנו מביעים הכרת תודה על שהכל לטובה. הרב שרגא סימונס, אש

צנף הדבורים בישראל:

- כ-100,000 כוורות פזורות ברחבי הארץ.
- כ-500 דבוראים אוסקים בצנף.
- קיימות 6300 נקודות מרצה מתאימות להצבת כוורות.
- בכל נקודת מרצה מוצבות כ-40 כוורות.
- הדבורים מייצרות כ-35 ק"ג דבש לכוורת בשנה.
- בישראל צורכים 3,600 106 דבש בשנה.
- כ-60,000 כוורות מוצבות בסידיףים חקלאיים, לצורך האפקה.
- הדבוראים נוספים 100,000 נחמי ציב כבלי שנה, בסיוע קק"ל.

דבש

הדבש עשוי מצוף פרחים ואין בו כל מרכיב של הדבורה. הוא איננו נוצר בגופה כחלב בגופה של פרה. לכן, למרות שהדבורה איננה מזון כשר והיא אסורה לאכילה, מותרים תוצרי הכוורת, ואפילו טובים ומומלצים לאכילה.

הדבש מוזכר בתנ"ך בהקשרים רבים ושונים שכולם לחיוב. גם החכם באדם, שלמה המלך, המליץ על אכילת דבש "אֶכַל בְּנֵי דָבֶשׁ כִּי טוֹב; וְנִפְתַּח מִתּוֹק, עַל חֶפְזָךְ" (משלי כ"ד, 13).

העבודת הצוף לכוורת

איסוף הצוף מתבצע ע"י הדבורים מדי יום בתקופת הפריחה. הוא מבוצע ע"י הדבורה העמלה בלבד. במשך גיחה אחת הנמשכת כחצי שעה, אוספת הדבורה צוף מ-50 עד 100 פרחים. הצוף נאסף מאותו סוג של פרח. הדבורה "זוכרת" את מיקום הפריחה ממנה אספה צוף, והיא מסוגלת לשוב אליו. הדבורה אף מסוגלת להעביר מידע זה לדבורים אחרות בכוורת באמצעות ריקוד מיוחד, המעביר מידע הן על הכיוון והן על המרחק של הפרחים מהכוורת.

הדבורה יונקת את הצוף באמצעות חדק ארוך לתוך חלק בקיבתה הקרוי "קיבת הדבש". בקצה הפנימי של קיבת הדבש יש שסתום המונע מהצוף להמשיך אל מערכת העיכול. כמות הצוף שדבורה מביאה לכוורת בגיחה אחת נעה בין 40 ל-70 מ"ג.

כבר במעופה מהפרחים לכוורת, מוסיפה הדבורה לצוף נוזל המופרש מבלוטות מקדמת הפה שלה, המכיל בעיקר אנזימים מפרקי סוכרים. הדבורה נוהגת לינוק את הצוף מקיבתה לחזקה כמה פעמים במשך המעוף ע"י לערבב אותו עם האנזימים. תהליך זה מתחיל את הפיכת הצוף לדבש.

עיבוד הצוף לדבש

בהגיעה לכוורת מפרישה הדבורה את אגל הצוף לאחד התאים בחלת הדבש (העשויים משעווה שהדבורים מייצרות בעצמן) לשם עיבוד מאוחר יותר, או מעבירה אותה ישירות לדבורה פועלת אשר בולעת אותה אל קיבת הדבש שלה ומיד מפרישה אותו אל בין שתי לסתותיה, שם הוא נחשף לזרמי האוויר הנוצרים בגלל נפנוף כנפי הפועלות שבפתח הכוורת עד שהוא מתייבש ותכולת המים בו יורדת עד 20%-10 מהחומר היבש. בפתח כל כוורת עמלות כ-12 דבורים על הזרמת אוויר רצופה לכוורת, לשם שמירה על מזג אוויר קבוע וייבוש הצוף. דבש מכיל בממוצע בין 17% ל-20% מים בעוד שבצוף המובא לכוורת ריכוז המים הוא בין 60% ל-90%. ריכוז המים בצוף קובע את כמות הדבש שתתקבל מהצוף. מ-4 ק"ג של צוף שבו ריכוז המים הוא 80% יתקבל בדרך כלל ק"ג של דבש. מעריכים כי ייצור ק"ג דבש אחד דורש עמל של יותר ממיליון דבורים. כשהדבש מוכן והתא מלא, חותמות הדבורים את פתח התא בשעווה שהן מייצרות. מטרת חתימת התא למנוע את קלקול הדבש הנוטה לספוח מים. הדבש נשמר גם בשל מי החמצן שנוצרים בדבש כתוצאה מפעולת האנזים. מי החמצן, שהם חומר משמר, נהרסים באוויר וחתימת התא בשעווה מונעת זאת. בתנאים אלה יכול הדבש להישמר זמן רב.

תשובות

12. תיבות המילה "מפתח" רמוזים 4 דברים המסורים לקב"ה בלבד: מ = מטר פ = פרנסה ת = תחיית המתים ח = חיה (יולדת).
13. 98 קללות. (כנגדן יש 98 ברכות בשבוע של שבע ברכות).
14. א. יין = תירוש ב. חיטה = דגן. ג. שמן = יצהר.
15. מהפסוק: "וכתבת את התורה הזאת באר היטב" (כ"ח, 8).
16. שור שקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו.
17. קושרים את הפרי בגומי.
18. מין ארכה.
19. אחרי כיבוש הארץ וחלוקתה לשבטים.
20. אינו קורא מקרא ביכורים.
21. בשנה השלישית. ב. ללוי, לגר ליתום ולאלמנה.
22. מהפסוק: "היום הזה ה' אלוקיך מצווח".
23. לקחת אבנים גדולות, לצבוע אותם בסיד ולכתוב עליהם דברי תורה.
24. הקטע של מקרא ביכורים שמתחיל ב: "ארמי אובד אבי".
25. בראש השנה.
26. א. נשר. ב. כי הוא מתקיף בפתאומיות.

1. החידוש הוא בכך שאפילו המלך חייב לשאת בעצמו על כתפו את הסל ולא באמצעות עבדים.
2. ביכורים מביאים רק משבעת המינים.
3. א. סל = טנא ב. בחלום שר האופים של פרעה. (בראשית מ').
4. עזרא הסופר תיקן שיקראו את הקללות לפני ר"ה כדי שתכלה שנה וקללותיה.
5. אחד משישים.
6. א. העשירים מביאים בסלים מצופים בכסף וזהב ואיל העניים בסלי נצרים מקש. ב. לעשירים מחזירים את הסלים ואילו לעניים לא מחזירים.
7. ארכה ותולעת.
8. רק בעבודה זרה גם המחשבה נחשבת לעבירה.
9. הברכות המובטחות תבאנה ללא עמל וטרח.
10. רש"י = שתהיה יציאתך מהעולם כמו ביאתך לעולם בלא חטא. אונקלוס = ברוך אתה בבוואך לביית המדרש וברוך אתה בצאתך למסחר.
11. החרב עשויה מברזל וגורמת הרג ופורענות ואילו המזבח משכין שלום ומסמל כפרה.

להקדשת העלון, לפרסום וליצירת קשר עם המערכת:

ShealAvicha@gmail.com 052-6551973

ניתן לקבל את העלון כל יום חמישי באימייל

מזל טוב! מזל טוב!

לאחיאל מורחי

לרגל יום ההולדת

שימור הדבש

חשיבותו של הדבש לאורך השנים היתה בזכות מתיקותו, אבל גם עקב האפשרות לשמרו ולעשות בו שימוש תקופה ארוכה לאחר הרדיה למרות שלא היו אמצעי קירור ואיחסון. הדבש איננו מתקלקל בדרך כלל ויש לו חיי מדף ארוכים מאוד. הדבש, הוא המוצר הטבעי היחיד בעל חיי מדף ארוכים מאוד ואפילו עד כדי אלפי שנים.

סוגי הדבש

ההרכב הכימי של צוף הפרחים קובע את סוג הדבש שייוצר. ככל שצבעו של הדבש כהה יותר גם טעמו וריחו עזים יותר. יש סוגי דבש שמקורם בצוף של סוג אחד של פרחים, ויש שמקורם בצוף של מספר פרחים. סוגי הדבש הידועים והנפוצים ביותר הם דבש הדרים ודבש מפרחי בר. אך קיימים סוגי דבש נוספים: אקליפטוס, אבוקדו, שיזף, זעתר, אזוב וקורנית, דרדר, שלמון, אשל, וסוגי דבש שמזוהים עם אזור גיאוגרפי מיוחד.

הדבש בבריאות

דבש קיימים מספר רכיבים המעמידים את הדבש כמוצר ייחודי בעל סגולות בריאותיות. הדבש מוכר כתרופה לטיפול מקומי לחיטוי ויעיל כנגד חיידקים ופטריית בעור. הדבש מסייע לריפוי פצעים בפה ולמניעת דלקות חניכיים. גם בריפוי מערכת העיכול יש לדבש ערך גבוה. מועצת הדבש

